УДК 658

Домбровська Д. О.
здобувачка вищої освіти спеціальності «Фінанси,
банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Недільська Л. В.
доцент кафедри фінансів і кредиту
Поліський національний університет
м. Житомир, Україна

МУЛЬТИФАКТОРНА МОДЕЛЬ В ОЦІНЦІ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Вступ. Від ефективності управління оборотними коштами залежить стабільність та конкурентоспроможність підприємства. Нині в ринковій економіці ефективне управління високоліквідними активами розглядається як багатофакторний процес, в якому необхідно враховувати вплив різних чинників – економічних, виробничих, технологічних та інших. Мультифакторна модель дозволяє комплексно оцінити вплив різноманітних факторів та виявити рівень ефективності використання ліквідних активів з урахуванням взаємозв'язку між фінансовою активністю підприємства та основними показниками господарської діяльності.

Результати дослідження. Використовуючи мультифакторну модель оцінки ефективності використання оборотних активів за коефіцієнтом оборотності [1; 2], можемо поетапно оцінити кількісний вплив кожного із виділених чинників на результативний показник (коефіцієнт оборотності оборотних активів).

$$Коб= ЧДОбА = ЧДСВ \times СВА \times АОбА. \quad (1)$$

1. Визначимо зміну коефіцієнта оборотності в результаті зміни величини чистого доходу:

$$\Delta\ Коб\ ЧД=ЧДк-ЧДпСВпСВпАпАпОбАп. \quad (2)$$

2. Визначимо зміну коефіцієнта оборотності в результаті зміни собівартості:

$$\Delta\ Коб\ СВ=ЧДкСВк-СВпСВк-СВпАпАпОбАп. \quad (3)$$

3. Визначимо зміну коефіцієнта оборотності в результаті зміни величини активів:

$$\Delta\ Коб\ А=ЧДкСВкСВкАк-АпАк-АпОбАп. \quad (4)$$

4. Визначимо зміну коефіцієнта оборотності в результаті зміни величини оборотних активів:

$$\Delta Коб\ ОбА=ЧДкСВкСВкАкАкОбАк-ОбАп. \quad (5)$$

Для наочності застосування методики результати факторного аналізу коефіцієнту оборотності оборотних активів підприємства узагальнюються в таблиці, після якої проводиться їх аналіз.

Для прикладу, результати мультифакторного аналізу рівня оборотності оборотних активів ТОВ «АІПКАМ» відображено в таблиці 1.

За результатами розрахунків можна стверджувати, що найбільші зміни коефіцієнта оборотності оборотних активів у 2022 р. зумовлені зростанням собівартості (на 1,09) та нарощенням обсягів активів підприємства (на 1,09), найменший вплив спричинили зміни

величини оборотних активів (на 0,43). У 2023 р. зміну коефіцієнту оборотності спричинено збільшенням величини оборотних активів (на 1,64),а найменше вплинуло зростання чистого доходу (на 0,49). Загальні зміни коефіцієнту оборотності (зниження у 2022 р. та нарощення у 2023 р.) сприяли покращенню загального рівня ділової активності підприємства.

Таблиця 1 - Факторний аналіз коефіцієнту оборотності оборотних активів вітчизняного сільськогосподарського малого підприємства ТОВ «АІПКАМ»

Показник	**Значення**	
	2022 р.	**2023 р.**
Зміна коефіцієнту оборотності в результаті зміни величини чистого доходу	0,72	0,49
Зміна коефіцієнту оборотності в результаті зміни собівартості	1,09	0,78
Зміна коефіцієнту оборотності в результаті зміни величини активів	1,09	0,79
Зміна коефіцієнту оборотності в результаті зміни величини оборотних активів	0,43	1,64
Загальна зміна коефіцієнту оборотності оборотних активів	-0,08	0,23

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності підприємства.

Отже, при проведенні факторного аналізу було встановлено, що зміна величини оборотних активів є найбільш чутливим фактором, що визначив динаміку коефіцієнта оборотності.

Висновки. Мультифакторна модель оцінки ефективності використання оборотних активів за коефіцієнтом оборотності дає змогу поетапно оцінити кількісний вплив кожного із виділених чинників (зміни величини чистого доходу, собівартості, активів, оборотних активів) на результативний показник. Використання мультифакторних моделей дозволяє виявити найбільш значущі фактори змін, відтак, удосконалити та забезпечити ефективність управлінських стратегій, що в свою чергу сприяє сталому розвитку суб1єктів господарювання.

Література:

1. Нестеренко К. Моделі факторного аналізу: види, методи та приклади застосування у фінансах. URL: https://finacademy.net/ua/materials/article/modeli-faktornogo-analizu
2. Недільська Л. В. Організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Житомир, 2010. 20 с.